

به نام خدا

طرح درس واحد نظریه‌ها، الگوهای روان‌پرستاری و کاربرد آن‌ها

مشخصات درس	
نوع واحد درسی: تئوری ۱.۵ واحد، کارآموزی ۰.۵ واحد	مدرس: خانم دکتر نرجس موسوی‌زاده
دانشجویان: کارشناسی‌ارشد روان‌پرستاری ترم ۳	نیم‌سال تحصیلی: اول، سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
شرح درس	
این درس پایه‌گذار دانش مبانی و مفاهیم نظریه‌ها و مدل‌های مفهومی در پرستاری و نظریه‌ها و مدل‌های اختصاصی در روان‌پرستاری است. ترجمان دانش در هر یک از نظریات و یا الگوهای اختصاصی روان‌پرستاری در سطوح ارتقاء سلامت روان، خدمات جامعه‌نگر، مراقبت و توان‌بخشی، از موارد مورد بحث در درس حاضر است. همچنین درس شامل جدیدترین مدل‌ها و نظریات ارائه خدمات روان‌پرستاری از جمله مدل پوشش هم‌گانی سلامت (Universal Health Coverage) در ارائه خدمات و یا مدل مبتنی بر توان‌مندی (Strengths-based Model) در مراقبت روان‌پرستاری است.	
هدف کلی	
عمل مبتنی بر مدل‌های اختصاصی، از سویی منجر به ترجمان دانش و از سوی دیگر منجر به توسعه دانش حرفه‌ای می‌گردد. بر این اساس آشنایی با بدنه دانش موجود در زمینه الگوها و نظریه‌های روان‌پرستاری و مدل‌های ارائه خدمات و مراقبت‌های روان‌پرستاری و اصول، شرایط و نحوه به کارگیری آن‌ها به‌منظور توسعه حرفه‌ای روان‌پرستاری از اهداف درس حاضر می‌باشند.	
اهداف رفتاری	
در پایان درس انتظار می‌رود دانشجو قادر باشد:	
۱- دلایل وجود نظریه را شرح دهد. ۲- فلسفه را تعریف نماید و تفاوت واقعیت و حقیقت را بیان نماید. ۳- نظریه پردازی را تعریف کند، تفاوت علم و دانش را بیان نماید. ۴- در مورد مراحل شکل‌گیری دانش بحث کند. ۵- مدل و نظریه را مقایسه نماید. ۶- پارادایم و متاپارادایم را توضیح دهد. ۷- مفهوم را تشریح نموده و انواع مفاهیم را ذکر کند. ۸- در مورد پدیده توضیح ارائه نماید. ۹- در مورد پیش فرض توضیح دهد. ۱۰- ایده، فرضیه و نظریه را مورد بحث و مقایسه قرار دهد. ۱۱- ویژگی‌های یک نظریه مناسب را ذکر نمایند. ۱۲- انواع نظریه را ذکر نموده و برای هر یک توضیح و مثال ارائه نماید. ۱۳- فرایند ایجاد نظریه را ذکر کند. ۱۴- در مورد اشکال نظریه توضیح دهد.	

- ۱۵- انگیزه ایجاد مدل دستیابی به هدف کینگ را بیان کند.
- ۱۶- سابقه تاریخی ایجاد مدل کینگ را ذکر نماید.
- ۱۷- با مروری کلی بر چارچوب نظری کینگ، ادعاهای فلسفی و راهبردهای ایجاد دانش را در نظریه کینگ شرح دهد.
- ۱۸- تاثیرات سایر دانشمندان بر نظریه کینگ را شرح دهد.
- ۱۹- دیدگاه جهانی ایموجن کینگ را شرح دهد.
- ۲۰- محتوای مدل، سیستم‌های تعاملی و زیرسیستم‌های نظریه کینگ را مورد بحث قرار دهد.
- ۲۱- متاپارادایم‌های اصلی پرستاری را از منظر کینگ توصیف نماید.
- ۲۲- فرایند پرستاری از دیدگاه کینگ را تشریح نماید.
- ۲۳- چارچوب عمومی سیستم‌ها را در نظریه کینگ توصیف نماید.
- ۲۴- در مورد نظریه دستیابی به هدف توضیح دهد.
- ۲۵- متدولوژی عملکرد کینگ را تشریح نماید.
- ۲۶- فرضیه‌های مدل کینگ را مورد بحث قرار دهد.
- ۲۷- نقد چارچوب پنداشتی عمومی سیستم‌های کینگ را براساس مراحل پنج‌گانه انجام دهد.
- ۲۸- کاربرد مدل کینگ در پژوهش، آموزش، مدیریت و عملکرد بالینی روان‌پرستاری را بیان کند و نتیجه‌گیری نماید.
- ۲۹- بررسی و شناخت مددجوی بستری در بخش‌های روان را براساس الگوی دستیابی به هدف کینگ انجام دهد و تدابیر پرستاری مناسب ارائه نماید.
- ۳۰- مفاهیم متاپارادایمی و قضایای نظریه بین فردی پپلاو را توضیح دهند.
- ۳۱- ادعاهای فلسفی نظریه بین فردی پپلاو را توضیح دهند.
- ۳۲- مدل‌های مفهومی نظریه بین فردی پپلاو را تشریح نمایند.
- ۳۳- محتوای نظریه پپلاو شامل مفهوم و قضایای ارتباطی را مورد بحث و بررسی قرار دهد.
- ۳۴- ارزیابی نظریه پپلاو را از جهت اهمیت در روان‌پرستاری، ثبات داخلی، ایجاز، آزمون پذیری، کفایت تجربی، کفایت عملی، آموزش پرستاری، عملکرد پرستاری، محتوا، معیار، تعمیم پذیری، دقت تجربی و نتایج به‌دست آمده، انجام داده و نتیجه‌گیری نماید.
- ۳۵- در مورد ابعاد نظریه مراقبت فرهنگی متنوع و جهانی لنینجر توضیح دهند.
- ۳۶- تحلیل نظریه مراقبت فرهنگی متنوع و جهانی لنینجر را از نظر وسعت و بستر نظریه انجام دهند.
- ۳۷- مفاهیم متاپارادایمی، محتوای نظریه و قضایای ارتباطی و غیر ارتباطی نظریه لنینجر را مورد بحث قرار دهند.
- ۳۸- ادعاهای فلسفی نظریه لنینجر را تشریح نمایند.
- ۳۹- مدل پنداشتی نظریه لنینجر را بشناسد و تشریح نماید.
- ۴۰- پیشینه دانش نظریه لنینجر را توضیح دهند.
- ۴۱- مدل طلوع آفتاب را تشریح نماید و ارتباط آن را با روان‌پرستاری مورد بحث قرار دهد.
- ۴۲- ارزشیابی نظریه مراقبت فرهنگی متنوع و جهانی لنینجر را از جهت اهمیت نظریه در روان‌پرستاری، ثبات درونی، امساک، آزمون پذیری،

کفایت تجربی، کفایت عملی، آموزش پرستاری، عملکرد پرستاری انجام داده و نتیجه‌گیری نماید.

- ۴۳- مدل سیستم‌های بتی نیومن را توصیف نماید.
- ۴۴- چشم انداز و کلمات کلیدی مدل بتی نیومن را شرح دهد.
- ۴۵- ادعاهای فلسفی، جهان بینی و تاثیر سایر دانشمندان بر مدل بتی نیومن را توضیح دهد.
- ۴۶- تمرکز منحصر به فرد مدل بتی نیومن را مورد بحث و بررسی قرار دهد.
- ۴۷- محتوای مدل پرستاری بتی نیومن شامل مفاهیم، قضایای ارتباطی و غیر ارتباطی را بیان نماید.
- ۴۸- ارزشیابی مدل سیستم نیومن را نظر منشا و مبدا، جامعیت محتوا، هم‌خوانی منطقی، فراوری نظریه، باورپذیری مدل، کارایی یا سودمندی اجتماعی مدل، کاربرد در روان‌پرستاری بالینی، پژوهش پرستاری، آموزش و مدیریت پرستاری انجام دهد.
- ۴۹- ارزشیابی مدل سیستم نیومن را نظر منشا پارادایمی، ابعاد درونی، عناصر خارجی نظریه، امساک و ایجاز، ارزش در گسترش دانش پرستاری، بازده، وضوح، سادگی، تعمیم، دقت تجربی و برآیند قابل استنتاج انجام داده و نتیجه‌گیری نماید.
- ۵۰- پیش فرض‌های اساسی مدل سازگاری روی را شرح دهد.
- ۵۱- عناصر اصلی مدل روی را ذکر نموده و برای هر کدام توضیح ارائه دهد.
- ۵۲- فرایند پرستاری براساس مدل روی را توصیف نماید.
- ۵۳- بررسی و شناخت مددجوی بستری در بخش‌های روان را براساس الگوی پنداشتی روی انجام دهد و تدابیر پرستاری مناسب ارائه دهد.
- ۵۴- پیش فرض‌های مدل مراقبت از خود اورم را شرح دهد.
- ۵۵- عناصر سازنده مدل مراقبت از خود اورم را ذکر نموده و برای هر کدام توضیح ارائه دهد.
- ۵۶- مفاهیم اصلی مدل خودمراقبتی اورم را مورد بحث قرار دهد.
- ۵۷- طبقه‌بندی نیازهای مراقبت از خود مددجوی مبتلا به اختلال روانی را براساس الگوی اورم انجام دهد.
- ۵۸- کاربرد فرایند پرستاری براساس مدل مراقبت از خود اورم را شرح دهد.
- ۵۹- بررسی و شناخت مددجوی مبتلا به اختلال روانی را براساس الگوی پنداشتی اورم انجام دهد و تدابیر پرستاری مناسب ارائه نماید.
- ۶۰- پیش فرض‌های مدل سیستم رفتاری جانسون را توضیح دهد.
- ۶۱- نظریات، فرضیات، اعتقادات و ارزش‌های جانسون در مورد پرستاری را شرح دهد.
- ۶۲- مفاهیم اصلی مدل پرستاری جانسون را مورد بحث قرار دهد.
- ۶۳- عناصر اصلی الگوی سیستم رفتاری جانسون را ذکر نموده و برای هر کدام توضیح ارائه دهد.
- ۶۴- نیازهای سیستم و طبقه‌بندی نیازها براساس الگوی جانسون را شرح دهد.
- ۶۵- مکانیسم‌های تنظیم‌کننده و کنترل‌کننده براساس سیستم رفتاری جانسون را بشناسد و در مددجوی مبتلا به اختلال روانی شناسایی نماید.
- ۶۶- متغیرهای سیستم رفتاری جانسون را لیست نماید.
- ۶۷- بررسی سیستم‌های فرعی رفتاری و متغیرهای تاثیرگذار بر آن را در مددجوی مبتلا به اختلال روانی انجام دهد.
- ۶۸- کاربرد الگوی پنداشتی جانسون در فرایند پرستاری از بیماران روان را تشریح نماید.
- ۶۹- بررسی و شناخت مددجوی مبتلا به اختلال روانی را براساس الگوی رفتاری جانسون انجام داده و برنامه‌ریزی مراقبت روان‌پرستاری را انجام

نحوه تدریس و ارزشیابی

نحوه تدریس
حضور
ارائه تکالیف، یا کنفرانس و کار گروهی
پرسش و پاسخ، بحث‌های تکمیلی در مورد موضوعات درسی
در صورت نیاز به آموزش مجازی، تدریس آنلاین در سامانه LMS

نحوه ارزشیابی دانشجوی	
نمره	موضوع ارزشیابی
۲ نمره	شرکت فعال در جلسات کلاس
۴ نمره	ارائه تکالیف، کنفرانس یا کار گروهی
۴ نمره	آزمون میان ترم
۱۰ نمره	آزمون پایان ترم (تستی، تشریحی)
۲۰	جمع نمرات

کارآموزی:

طراحی، آموزش و اجرای برنامه مراقبت بالینی مددجویان در چارچوب یکی از نظریه‌ها و یا الگوهای تدریس شده

فهرست منابع اصلی

- ❖ دهقان نیری ناهید، جلالی نیا فاطمه (۱۴۰۱). نظریه‌پردازی و نظریه‌های پرستاری. انتشارات شهرآب.
- ❖ معماریان ربابه (۱۳۹۹). کاربرد مفاهیم و نظریه‌های پرستاری. چاپ چهارم، انتشارات حیدری، تهران.
- ❖ Alligood MR and Tomey AM (2014). *Nursing Theory, Utilization and Application*. 8th edition. Philadelphia: Mosby.
- ❖ Fawcett J (2013). *Analysis and Evaluation of Contemporary Nursing Knowledge: Nursing Models and Theories*. 3rd edition. Philadelphia: F. D. Davis Company.
- ❖ George Julia.B (2014). *Nursing Theories: The Base for Professional Nursing Practice*. 6th edition. Pearson New International Edition.
- ❖ Ibrahim Meleis E (2016). *Theoretical Nursing: Development and Process*. 7nd edition. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins.

تقویم درسی			
جلسه	موضوع درس	مدرس	تاریخ و ساعت
۱	مروری بر تاریخچه نظریه و مدل‌ها در پرستاری	خانم دکتر موسوی‌زاده	یکشنبه‌ها، ساعت ۱۷-۱۵
۲	تعاریف، کاربرد و مشخصات اصلی یک نظریه و ارتباط الگو و نظریه	"	"
۳	مفاهیم نظریه‌ها و الگوهای مفهومی در پرستاری	"	"
۴	نظریه‌های مطرح در روان‌پرستاری و ترجمان دانش در هر نظریه، نقد نظریه‌ها	"	"
۵	چارچوب سیستمی و نظریه دستیابی به هدف کینگ	"	"
۶	نظریه پرستاری روابط بین فردی پیلاو، بحث کلاسی	"	"
۷	آزمون میان ترم		
۸	نظریه مراقبت فرهنگی متنوع و جهانی لنینجر، بحث کلاسی	"	"
۹	مدل سیستم‌های بتی نیومن، بحث کلاسی	"	"
۱۰	الگوی سازگاری روی، بحث کلاسی	"	"
۱۱	الگوی مراقبت از خود اورم، بحث کلاسی	"	"
۱۲	الگوی سیستم رفتاری جانسون، بحث کلاسی	"	"